

МІНІСТЕРСТВО АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Випуск 5

Частина 2

Біла Церква
1998

УДК 619:616

Наукове видання

Реєстраційне свідоцтво КВ № 2581 від 16.04.1997 р.

Редакційна колегія:

М.Я.Молоцький (*відповідальний редактор*),
В.М.Власенко (*відповідальний за 5-й випуск*),
Г.Г. Харута, В.Й.Іздепський (*відповідальні за другу частину п'ятого випуску*),
В.Г.Герасименко, О.І.Кононський, М.О.Сокольська

Затверджено експертною комісією університету
Протокол № 3 від 14. 03. 1998 р.

Друга частина п'ятого випуску «Вісника...» присвячена злободенним питанням відтворення сільськогосподарських тварин, етіології, патогенезу, діагностики, лікування і профілактики, акушерської, гінекологічної та хірургічної патології що найбільш поширена і завдає значних збитків народному господарству.

Авторами багатьох публікацій є провідні вчені України, Росії, Республіки Білорусь, Молдови.

Вісник Бідоцерківського державного аграрного університету:
Вип.5.- Ч. 2, Біла Церква, 1998.-248 с.

При дослідженні препаратів, виготовлених із матки корів, хворих на субклінічний ендометрит, відмічалось зниження активності лужної фосфатази і одночасне підвищення - кислої.

Таким чином, підвищення активності кислої фосфатази в клітинах ендометрію слід розглядати як адаптаційно-приспосувальну реакцію, спрямовану на відновлення порушеного обміну речовин і підтримку стабільності внутрішньоклітинного метаболізму. Зниження активності лужної фосфатази призводить до недоокислення продуктів обміну і накопичення кислих метаболітів у тканинах.

Висновки

1. При субклінічному ендометриті у корів найбільш характерні гістохімічні зміни вуглеводних сполук (глікозамінгліканів) відбуваються в ендометрії.

2. Накопичення глікозамінгліканів у власному шарі слизової оболонки матки утворює своєрідний бар'єр на шляху проникнення мікроорганізмів, токсинів та продуктів розпаду клітин у прилеглі тканини.

1. Берстон М. Гистохимия ферментов. - М.: Мир, 1965. - 464 с.
2. Волкова О.В., Елецкий Ю.К. Основы гистологии с гистологической техникой.- М.: Медицина, 1982. - 304 с.
3. Кононский А.И. Гистохимия. - К.: Виша школа, 1976. - 280 с.
4. Слуцкий Л.И. Биохимия нормальной и патологически измененной соединительной ткани. - Л.: Медицина Ленинграда, 1969. - 375 с.

The role of glicosaminglican is investigated endometrite

G. Podoprigora, S. Uchimthuc

The role of glicosaminglican is investigated at suclinical endometrite at the cows of the Ukrainian meat breed, it is established, that their accumulation forms an original barrier on ways of penetration of microorganisms, toxins and products of disintegration of crates in (subject fabrics uteri) under granical tissues of uteri.

ВІДТВОРНІ ЯКОСТІ КОРІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Т.В. Підпала, канд. с.-г. наук, Кримський ДАУ

Проблема поліпшення відтворної функції корів стає особливо актуальною у зв'язку з широким застосуванням міжпородного схрещування та підвищенням продуктивності. Досвід роботи молочних господарств підтверджує, що розрив між плодочістю корів та рівнем молочної продуктивності дедалі зростає.

Відомий генетик І.Логансон називає поняття надою і плодочості - антагоністичними. Їх антагонізм закладений еволюційним процесом і виявляється особливо виразно при погіршенні умов годівлі.

Важливою умовою, за якої можливе виявлення селекційного ліміту високої молочної продуктивності, є наявність негативної кореляції між надоєм та відтворною здатністю корів. Єдиної думки щодо впливу рівня надою на репродуктивну функцію корів немає. Але більшість сучасних вчених дійшли виснов-

ку, що такий зв'язок існує. Так, при підвищенні надою на 1 000 кг (з 3 500 до 4 500 кг), заплідненість корів знижується на 10,7 % [1].

Прикладом біологічного поєднання нормальної плодючості корів з високою їх молочною продуктивністю є стадо підсобного господарства "Чайка", де надой молока становлять 5 500 - 6 000 кг і від кожної корови одержують за рік по одному теляті [2].

Враховуючи розбіжність думок щодо впливу продуктивності на репродуктивну здатність тварин, метою досліджень стало вивчення зазначеного зв'язку у корів при широкому використанні такого методу селекції молочної худоби, як схрещування.

Дослідження проводилися у племінному стаді великої рогатої худоби червоної степової породи агрофірми "Зоря" Херсонської області. Протягом багатьох років поліпшення тварин у напрямі підвищення продуктивності проводилося шляхом чистопородного розведення та схрещування зі спорідненою англєрською породою. Рівень надою по стаду досяг п'яти тисяч кг при вмісті жиру в молоці 3,96 %. Селекція та стійка кормова база сприяли розвитку господарсько-корисних ознак у тварин. Протягом тривалого часу витрати кормів на корову за рік становили більш ніж 50 центнерів кормових одиниць. Останнім часом для підвищення молочності червоної степової худоби проводили її схрещування з бугаями-плідниками червоно-рябої голштинської породи.

Для оцінки плодючості корів запропоновано декілька індексів. В основному при їх визначенні враховують вік корови при першому отеленні, тривалість міжотельного періоду. При вивченні показників репродукції у корів різних генотипів ми використовували коефіцієнт відтворної здатності (КВЗ), який визначали за формулою:

$$КВЗ = \frac{365}{i}, \text{ де } i - \text{ тривалість міжотельного періоду, днів.}$$

При нормальній плодючості цей коефіцієнт дорівнює одиниці або трохи більший. За продуктивну ознаку брали показник середньодобової кількості молочного жиру (кг) за лактацію "А".

В генетико-математичний аналіз включені дані за першу лактацію - надій, вміст жиру в молоці, період між отеленнями, тривалість лактації за кілька років.

У таблиці 1 наведено дані, що характеризують корів різних генотипів трьох поколінь за показниками відтворення та продуктивності, які виражені коефіцієнтом відтворної здатності (КВЗ) та середньодобовою кількістю молочного жиру (кг) за лактацію "А".

Показники відтворної здатності та продуктивності у корів різного походження істотно різняться (табл. 1). Так, кращою плодючістю характеризуються тварини червоної степової породи, але вони мають найнижчий показник середньодобової кількості молочного жиру за лактацію "А".

Дещо менший коефіцієнт КВЗ мали помісні тварини (червона степова + англєрська, червона степова + англєрська + червоно-ряба голштинська).

Таблиця 1 - Показник плодючості у корів різних генотипів

Роки отелення корів	Походження тварин	Кількість корів	Дані за лактацію			
			КВЗ		"А"	
			$\bar{x} \pm m$	a	$\bar{x} \pm m$	a
1982-1985	Червона степова, ч/п	35	$1,03 \pm 0,02$	12,0	$0,51 \pm 0,01$	13,3
	Червона степова + англєрська	924	$1,01 \pm 0,004$	13,4	$0,57 \pm 0,003$	15,4
1989-1992	Червона степова + англєрська	312	$0,97 \pm 0,01$	14,1	$0,60 \pm 0,05$	15,2
	Червона степова + англєрська + 1/2 червоно-ряба голштин	76	$0,96 \pm 0,02$	16,4	$0,67 \pm 0,01$	18,1
1994-1996	Червона степова + англєрська	79	$0,98 \pm 0,01$	13,5	$0,56 \pm 0,008$	13,6
	Червона степова + англєрська + 1/2 червоно-ряба голштин	171	$0,96 \pm 0,01$	15,1	$0,58 \pm 0,007$	15,3
	Червона степова + англєрська + 1/4 червоно-ряба голштин	112	$0,97 \pm 0,01$	11,2	$0,58 \pm 0,008$	14,7

Так, підвищення їх продуктивності призвело до зниження плодючості. Найменшим значенням коефіцієнта відтворної здатності характеризуються помісі червона степова + англєрська + 1/2 червоно-ряба голштинська (різниця вірогідна при $P < 0,95$).

Аналіз тривалості міжотельного періоду у корів різного генотипу показав, що він довший у помісних тварин, які відрізнялися більшими надоями (табл. 2).

Простежується істотна різниця між порівнюваними генотипами корів за тривалістю міжотельного періоду. Так, тварини червоної степової породи як найбільш пристосовані до умов середовища характеризуються і кращою відтворною здатністю.

У помісей червона степова + англєрська + 1/2 червоно-ряба голштинська найдовший показник періоду між отеленнями (392 дні), а їх середній надій становить 5 638 кг молока. Перебороти несприятливий вплив високої продуктивності на плодючість можна за допомогою спрямованої селекції та дії певних факторів середовища.

Таким чином, відзначаючи антагонізм між продуктивністю та плодючістю, можна визначити, що селекція на молочну продуктивність сумісна з підтриманням оптимального відтворення.

Таблиця 2 - Показник відтворної здатності корів різних генотипів

Роки отелення корів	Походження тварин	Кількість корів	Тривалість міжотельного періоду, днів		Надій за лактацією, кг	
			$\bar{x} \pm m$	a	$\bar{x} \pm m$	a
1982-1985	Червона степова, ч/п	35	362 ± 8,3	13,5	3818 ± 132,4	20,5
	Червона степова + англєрська	924	370 ± 2,0	16,2	4167 ± 28,6	20,8
1989-1992	Червона степова + англєрська	312	385 ± 3,6	16,7	4768 ± 65,0	24,1
	Червона степова + англєрська+ 1/2 червоно-ряба голштин	76	392 ± 8,5	18,9	5638 ± 169,0	26,1
1994-1996	Червона степова + англєрська	79	386 ± 6,7	15,5	4599 ± 103,6	20,0
	Червона степова + англєрська+ 1/2 червоно-ряба голштин	171	391 ± 5,9	19,7	4820 ± 90,4	24,5
	Червона степова + англєрська+ 1/4 червоно-ряба голштин	112	386 ± 4,3	11,9	4704 ± 74,9	16,8

Але це можливо лише за повноцінної годівлі та дотримання технології утримання корів.

1. Завертяев Б.П. Селекция коров на плодовитость. -М.: Колос, 1979. - 207 с.

2. Недава В.Ю., Єфіменко М.Я. Черно-ряба худоба. -К.: Урожай, 1987. - С. 31 - 34.

Reproductive quality in cows of different genotypes

T. Pidpala

There studied reproductive and productive quality in cows of different genotypes in the herd of the agrofirm "Zarya" of Khersonskaya region. Reproductive peculiarities in animals depend on the genotype.

ЗАСТОСУВАННЯ БІШОФІТУ ПОЛТАВСЬКОГО ДЛЯ ЛІКУВАННЯ КОРІВ, ХВОРИХ НА МАСТИТ

В.П. Плугатирьов, В.С. Довгопол, кандидати вет. наук,

В.П. Бердник, д-р вет. наук, О.Б. Адамова, асп., Полтавський ДСГП

Молочне скотарство України щороку зазнає великих збитків внаслідок широкого розповсюдження хвороб вим'я у корів. Переважною більшістю цих захворювань є мастити, які мають незаразну етіологію і зумовлені порушенням правил машинного доїння та недоліками годівлі й утримання тварин [1 - 3].

Косенко М.В., Сергієнко О.І., Чайковська О.І., Панич О.П., Лапін О.В., Атаманюк І.Є., Рожко М.С. Новий препарат для санації бугаїв-плідників.....	35
Косенко М.В., Чайковська Л.І., Панич О.П., Сировий М.М., Камінський Р.В., Падовський В.Н. Застосування метродеку при лікуванні корів, хворих післяродовим ендометритом.....	38
Костишин Є.Є., Кручок П.О. Структурні аномалії розвитку плаценти у корів.....	40
Красвський А.Й. Значення і діагностика часткової затримки посліду в корів.....	43
Красвський А.Й., Рубленко М.В. Метаболізм фібриногену у сухостійних корів та його вплив на перебіг родів і післяродового періоду.....	45
Кудла І.М. Ефективність неспецифічних методів лікування захворювань статевих органів корів.....	50
Мадіч А.В., Федько М.В. Отримання здорового молодняка норки при застосуванні деяких біотехнологічних прийомів.....	53
Мищенко І.П. Експериментальне вивчення впливу ендоспорину на організм корів.....	55
Нартя В.Г. Прогнозирование дистоций у свиноматок.....	57
Нежданов А.Г., Третьяков С.В. Иммунобиологическая реактивность и оплодотворяемость коров.....	59
Нежданов А.Г., Турков В.Г. Программированное воспроизводство крупного рогатого скота.....	61
Немировський В.І., Шульга О.В., Антоненко П.П., Розгоні І.І. Адаптаційні зміни жирнокислотного складу фосфоліпідів та синтез простагландинів у репродуктивних органах телиць під впливом гонадотропного препарату "Овоген" у поєднанні із вітамінами групи В.....	63
Ордін Ю.М. Причини і розвиток патологій родів і післяродового періоду у корів.....	66
Підопригора Г.І., Юхимчук С.К. Роль глікозамінгліканів при запальному процесі матки.....	71
Підпала Т.В. Відтворні якості корів різних генотипів.....	73
Плугатирьов В.П., Довгопол В.С., Бердник В.П., Адамова О.Б. Застосування бішофіту полтавського для лікування корів, хворих на мастит.....	76
Подвалюк Д.В. Морфологічна та ендокринна характеристика яєчників кобил при деяких гінекологічних хворобах.....	79
Подвалюк Д.В. Розміри та ендокринні показники яєчників кобил при їх анафродизії.....	82
Подвалюк Д.В., Власенко С.А., Харута Г.Г. Прояв імунної реакції до гіалуронідази у кобил.....	85